

** Matth. 5.* 42. * Et si scandalizáverit te manus tua, abscíde illam : bonum est tibi débilem introíre in vitam, quàm duas manus habéntem ire in gehénnam, in ignem inextinguibilem:
43. ubi vermis eórum non móritur, & ignis non extinguitur.
44. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum : bonum est tibi cláudum introíre in vitam ætérnam, quàm duos pedes habéntem mitti in gehénnam ignis inextinguibilis:
** Iſai. 66.* 45. * ubi vermis eórum non móritur, & ignis non extinguitur.
46. Quòd si óculus tuus scandalizat te, éjice eum : bonum est tibi luscum introíre in regnum Dei, quàm duos óculos habéntem mitti in gehénnam ignis:
47. ubi vermis eórum non móritur, & ignis non extinguitur.
** Levit. 2.* 48. * Omnis enim igne salietur, & omnis víctima fale salietur.
** Matth. 5.* 49. * Bonum est fal : quòd si fal infúsum fuerit : in quo illud condiétis? Habéte in vobis fal, & pacem habéte inter vos.
** Luc. 14.* 34.
CAPUT X.
Matrimonium indissolubile. Dívites in magno salutis periculo versántur. Primi erunt novíssimi. Passiónis iteráta prædictio. Discipulorum ambítio reprimitur. Cecus illumináitur.
Matth. 19. 1. **ET** indè exúrgens venit in fines Iudææ ultra Iordánem : & conveniunt iterum turbæ ad eum : & sicut consuéverat, iterum docébat illos.
2. Et accedéntes Pharisæi interrogábant eum : Si licet viro uxórem dimittere : tentántes eum.
3. At ille respóndens, dixit eis : Quid vobis præcepit Móyses?
** Deut. 24.* 4. Qui dixerunt : * Móyses permísit libellum repúdiij scribere, & dimittere.
5. Quibus respóndens Iesus, ait : Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.
** Genes. 1.* 6. ab initio autem creatúre * másculum, & féminam fecit eos Deus.
** Genes. 2.* 7. Propter hoc * relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærébit ad uxórem suam:
1. Cor. 7. 10. & * erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo, sed una caro.
Ephes. 5. Quod ergo Deus conjúnxit, homo non séparet.
** 1. Cor. 6.* 16.

10. Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogáverunt eum.
11. Et ait illis : Quicúmque dimiserit uxórem suam, & áliam dúxerit, adultérium committit super eam.
12. Et si uxor dimiserit virum suum, & álij núpserit, mœchátur.
13. Et offerébant illi párvulos ut tangeret illos. Discipuli autem comminábantur offeréntibus.
14. Quos cum vidéret Iesus, indignè tulit, & ait illis : Sinite párvulos venire ad me, & nè prohibueritis eos : talium enim est regnum Dei.
15. Amen dico vobis : Quisquis non receperit regnum Dei velut párvulus, non intrábit in illud.
16. Et complexans eos, & impónens manus super illos, benedicébat eos.
17. Et cum egréssus esset in viam, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogábat eum : * Magister bone, quid faciam ut vitam ætérnam percípiam?
** Matth. 19. 16.*
Luc. 18. 18.
18. Iesus autem dixit ei : Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus.
** Exod. 20.* 13.
19. * Præcepta nosti : Ne adulteres, Ne occidas, Ne furêris, Ne falsum testimoni-um dixeris, Ne fraudem feceris : Honorá patrem tuum & matrem.
20. At ille respóndens, ait illi : Magister, hæc ómnia observávi à iuventute mea.
21. Iesus autem intúitus eum, diléxit eum, & dixit ei : Unum tibi deest : vade, quæcúmque habes vende, & da paupéribus, & habébis thesaurum in celo : & veni, séquere me.
22. Qui contristátus in verbo, abiit mœrens : erat enim habens multas possessiones.
23. Et circumspiciens Iesus, ait discipulis suis : Quàm difícilè qui pecúnias habent, in regnum Dei introibunt!
24. Discipuli autem obstupescébant in verbis eius. At Iesus rursus respóndens ait illis : Filioli, quàm difícilè est, confidéntes in pecúniis, in regnum Dei introíre!
25. Facilius est, camélum per forámen acús transire, quàm dívitem intráre in regnum Dei.
26. Qui magis admirábantur, dicéntes ad semetipsos : Et quis potest salvus fieri?
27. Et intuens illos Iesus, ait : Apud homines imposibile est, sed non apud Deum : ómnia enim possibilia sunt apud Deum.
28. * Et cœpit ei Petrus dicere : Ecce nos dimisimus ómnia, & secúti sumus te.
** Matth. 19. 27.*
Luc. 18. 28.
29. Ref-

29. Respóndens Iesus, ait : Amen dico vobis : Nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut soróres, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros propter me, & propter Evangélium,
30. qui non accípiat cénties tantum, nunc in tẽpore hoc : domos, & fratres, & soróres, & matres, & filios, & agros, cum persecutióibus, & in sæculo futuro vitam ætérnam.
** Matth. 19. 30.* 31. * Multi autem erunt primi novíssimi, & novíssimi primi.
32. Erant autem in via ascendéntes Ierosólymam, & præcedébat illos Iesus, & stupebant : & sequéntes tímebant. * Et assumens iterum duódecim, cœpit illis dicere quæ essent ei eventúra.
33. Quia ecce ascendimus Ierosólymam, & Filius hóminis tradétur princípibus sacerdotum, & Scribis, & senióribus, & damnábunt eum morte, & tradent eum géntibus:
34. & illudent ei, & conspuent eum, & flagellábunt eum, & interficient eum : & tertiá die resúrget.
** Matth. 20. 20.* 35. * Et accédunt ad eum Iacóbus, & Ioánes filii Zebedæi, dicéntes : Magister, vólumus ut quodcúmque petierimus, facias nobis.
36. At ille dixit eis : Quid vultis ut faciam vobis?
37. Et dixerunt : Da nobis ut unus ad dexteram tuam, & álius ad sinistram tuam sedéamus in glória tua.
38. Iesus autem ait eis : Nescitis quid petátis : potéstis bibere cálicem, quem ego bibo : aut baptismum, quo ego baptizor, baptizári?
39. At illi dixerunt ei : Póssumus. Iesus autem ait eis : Cálicem quidem, quem ego bibo, bibétis ; & baptismum, quo ego baptizor, baptizabimini:
40. sedère autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus parátum est.
41. Et audiéntes decem cœperunt indignári de Iacóbo, & Ioáne.
42. Iesus autem vocans eos, ait illis : Scitis quia hi, qui videntur principári géntibus, dominántur eis : & principes eórum potestátem habent ipsórum.
** Luc. 22.* 25. 43. Non ita est autem in vobis, sed quicumque volúerit fieri maior, erit vester ministrus:
44. & quicumque volúerit in vobis primus esse, erit ómnium servus.
45. Nam & Filius hóminis non venit ut

ministrarétur ei, sed ut ministráret, & daret animam suam redemptionem pro multis.
46. * Et véniunt Iéricho : & proficiscénte eo de Iéricho, & discipulis eius, & plurimá multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedébat iuxta viam mendicans.
47. Qui cum audisset quia Iesus Nazarenus est, cœpit clamáre, & dicere : Iesu fili David, miserère mei.
48. Et comminábantur ei multi ut tacéret. At ille multò magis clamábat : Fili David miserère mei.
49. Et stans Iesus præcepit illum vocári. Et vocant cæcum dicéntes ei : Animæquior esto : surge, vocat te.
50. Qui proiécito vestiméto suo exiliens, venit ad eum.
51. Et respóndens Iesus dixit illi : Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dixit ei : Rabbóni, ut videam.
52. Iesus autem ait illi : Vade, fides tua te salvum fecit. Et confectum vidit, & sequebátur eum in via.

CAPUT XI.

Iesus ingréditur Ierosólymam. Ficus aréfacta. Ejicit vendéntes à templo. Queréntibus quá potestáte id agat, áliá interrogatióne siléntium impónit.

1. **ET** cum appropinquárent Ierosólymæ, & Bethánia ad montem olivárum, mittit duos ex discipulis suis,
2. & ait illis : Ite in castéllum, quod contra vos est, & statim introéúntes illuc, inveniétis pullum ligátum, super quem nemo adhuc hóminum sedit : solvite illum, & addúcite.
3. Et si quis vobis dixerit : Quid facitis? dicite, quia Dómno necessary est : & continuò illum dimittet huc.
4. Et abéúntes invenérunt pullum ligátum ante iánuam foris in bivio : & solvunt eum.
5. Et quidam de illic stántibus dicébant illis : Quid facitis solvéntes pullum?
6. Qui dixerunt eis sicut præcéperat illis Iesus, & dimiserunt eis.
7. * Et duxérunt pullum ad Iesum : & impónunt illi vestiméta sua, & sedit super eum.
** Ioan. 12.* 14.
8. Multi autem vestiméta sua stravérunt in via : álii autem frondes cadébant de arboribus, & sternébant in via.
Q999 3 9. Et

9. Et qui præibant, & qui sequebantur clamabant, dicentes: * Hosanna: *Psalm. 117. 26. Matth. 21. 9. Luc. 19. 38. * Matth. 21. 10.*
10. Benedictus, qui venit in nomine Domini: benedictum quod venit regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis.
11. * Et introiit Ierosolymam in templum: & circumspexit omnibus, cum iam vespera esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.
12. Et alia die cum exirent à Bethania, esuriit.
13. * Cumque vidisset à longè ficum habentem folia, venit si quid forte inveniret in ea. & cum venisset ad eam, nihil invenit præter folia: non enim erat tempus ficorum.
14. Et respondens dixit ei: Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant discipuli eius.
15. Et veniunt Ierosolymam. Et cum introisset in templum, cepit eicere vendentes, & ementes in templo: & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas everit.
16. & non finēbat ut quisquam transferret vas per templum:
17. & docēbat, dicens eis: Nonne scriptum est: * Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam latronum. *Isai. 56. 7. Ier. 7. 11.*
18. Quo audito principes sacerdotum, & Scribæ quærebant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrinam eius.
19. Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate.
20. Et cum manē transirent, viderunt ficum aridam factam à radicibus.
21. Et recordatus Petrus, dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit.
22. Et respondens Iesus ait illis: * Habete fidem Dei.
23. amen dico vobis, quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei.
24. * Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, & evenient vobis. *Matth. 7. & 21. 22. Luc. 11. 9. * Matth. 6. 14. & 18. 35.*
25. * Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem: ut & Pater vester qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra.
26. Quod si vos non dimiseritis: nec

Pater vester: qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra.

27. Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum summi sacerdotes, & Scribæ, & seniores:

28. & dicunt ei: * In qua potestate hæc facis? & quis dedit tibi hanc potestatem ut ista facias? *Luc. 20. 2.*

29. Iesus autem respondens, ait illis: Interrogabo vos & ego unum verbum, & respondete mihi: & dicam vobis in qua potestate hæc faciam.

30. Baptismus Ioannis, de cælo erat, an ex hominibus? Respondete mihi.

31. At illi cogitabant secum, dicentes: Si dixerimus, De cælo, dicit, Quare ergo non credidistis ei?

32. Si dixerimus, Ex hominibus, timeamus populum. omnes enim habebant Ioannem quia verè propheta esset.

33. Et respondentes dicunt Iesu: Nescimus. Et respondens Iesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc faciam.

CAPUT XII.

Vinea agricolis locata. Casti servi. Reddenda qua sunt Cesaris Cesari, qua sunt Dei, Deo. Messias quomodo filius est David. Resurrectio.

1. **E**T cepit illis in parabolis loqui: *Isai. 5. 1. Ier. 2. 21. Matth. 21. 33. Luc. 20. 9.* Vineam plantavit homo, & circumdedit sepem, & fodit lacum, & edificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregre profectus est.

2. Et misit ad agricolas in tempore servitium ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ.

3. Qui apprehensum eum ceciderunt, & dimiserunt vacuum.

4. Et iterum misit ad illos alium servitium: & illum in capite vulneraverunt, & contumelias affecerunt.

5. Et rursum alium misit, & illum occiderunt: & plures alios: quosdam cædentes, alios verò occidentes.

6. Adhuc ergo unum habens filium charissimum: & illum misit ad eos novissimum, dicens: Quia reverebuntur filium meum.

7. Coloni autem dixerunt ad invicem: Hic est heres: venite, occidamus eum: & nostra erit hereditas.

8. Et apprehendentes eum, occiderunt: & eiecerunt extra vineam.

9. Quid ergo faciet Dominus vineæ? *Vé-*

- Veniet, & perdet colonos: & dabit vineam aliis.
10. Nec scripturam hanc legistis: * Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: *Psalm. 117. 22. Isai. 28. 16. Matth. 21. 42. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1. Petr. 2. 7.*
11. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris?
12. Et quærebant eum tenere: & timebant turbam. cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abiērunt.
13. * Et mittunt ad eum quosdam ex Phariseis, & Herodianis, ut eum capebant in verbo. *Matth. 22. 15. Luc. 20. 20.*
14. Qui venientes dicunt ei: Magister, scimus quia verax es, & non curas quemquam: nec enim vides in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces. licet dari tributum Cesari, an non dābimus?
15. Qui sciens versutiam illorum, ait illis: Quid me tentatis? afferite mihi denarium ut videam.
16. At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cuius est imago hæc, & inscriptio? Dicitur ei: Cesaris.
17. Respondens autem Iesus dixit illis: *Rom. 13. 7.* Reddite igitur quæ sunt Cesaris, Cesari: & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.
18. * Et venerunt ad eum Sadducei, qui dicunt resurrectionem non esse: & interrogabant eum dicentes: *Matth. 22. 23. Luc. 20. 27.*
19. Magister, Moyses nobis scripsit, * ut si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit uxorem, & filios non reliquerit, accipiat frater eius uxorem ipsius, & resuscitet semen fratri suo. *Deut. 25. 5.*
20. Septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est non relicto semine.
21. Et secundus accepit eam, & mortuus est: & nec iste reliquit semen. Et tertius similiter.
22. Et acceperunt eam similiter septem: & non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est & mulier.
23. In resurrectione ergo cum resurrexerint, cuius de his erit uxor? septem enim habuerunt eam uxorem.
24. Et respondens Iesus, ait illis: Nonne ideò erratis, non scientes Scripturas, neque virtutem Dei?
25. Cum enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed sunt sicut angeli in cælis.
26. De mortuis autem quod resurgant,

- non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens: * Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? *Exod. 3. 6. Matth. 22. 32.*
27. Non est Deus mortuorum, sed vivorum. Vos ergo multum erratis.
28. * Et accessit unus de Scribis, qui audierat illos conquirentes, & videns quoniam benè illis responderit, interrogavit eum quod esset primum omnium mandatum. *Matth. 22. 35.*
29. Iesus autem respondit ei: Quia primum omnium mandatum est: * Audi Israēl, Dominus Deus tuus, Deus unus est: *Deut. 6. 4.*
30. & diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum.
31. * Secundum autem simile est illi: Diliges proximum tuum tamquam teipsum. Maius horum aliud mandatum non est. *Lev. 19. 18. Matth. 22. 39. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.*
32. Et ait illi Scriba: Benè Magister, in veritate dixisti, quia unus est Deus, & non est alius præter eum.
33. Et ut diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximum tamquam seipsum, maius est omnibus holocaustibus, & sacrificiis.
34. Iesus autem videns quod sapienter respondisset, dixit illi: Non es longè à regno Dei. Et nemo iam audēbat eum interrogare.
35. Et respondens Iesus dicebat, docens in templo: Quomodo dicunt Scribæ Christum filium esse David?
36. Ipse enim David dicit in Spiritu sancto: * Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. *Psalm. 109. 1. Matth. 22. 44. Luc. 20. 42.*
37. Ipse ergo David dicit eum Dominum, & undè est filius eius? Et multa turba eum libenter audivit.
38. Et dicebat eis in doctrina sua: * Cavete à Scribis, qui volunt in stolis ambulare, & salutari in foro, *Matth. 23. 5. Luc. 11. 43. & 20. 46.*
39. & in primis cathedris sedere in synagogis, & primos discubitus in cenis:
40. qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixæ orationis: hi accipient prolixius iudicium.
41. * Et sedens Iesus contra gazophylacium, aspiciēbat quomodo turba iactaret æs in gazophylacium, & multi divites iactabant multa. *Luc. 21. 1.*
42. Cum venisset autem vidua una pauper, misit duo minuta, quod est quadrans, *43. &*